

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága

Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Kiss Péter (*cím*) mint a Magyar Szocialista Párt országgyűlési képviselője

1) az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § b) pontja és 21. § (2) bekezdése alapján indítványozom, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló, 2010. évi XC. törvény (a továbbiakban: törvény) 9. § (1) bekezdésében az „alapított” szövegrész ellentétes az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésével, 9. § (2) bekezdése ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, valamint 70/I. § (1) és (2) bekezdésével, 10. §-a ellentétes az Alkotmány 13. § (1) bekezdésével és 70/I. § (1) bekezdésével, 11. § (5) és (7) bekezdése, továbbá 133. §-ának a „rendelkezéseit a 2010. január 1-jétől megszerzett, a II. Fejezet hatálya alá tartozó jövedelmekre kell alkalmazni” szövegrésze ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével,

2) az Abtv. 1. § c) pontja és 44. §-a alapján indítványozom, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a törvény 9. § (2) bekezdésében a „jogviszony megszűnésének évében esedékes” szövegrész ellentétes a 2000. évi LXVI. törvénnyel kihirdetett, a fizetett éves szabadságról szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1970. évi 54. ülészakán elfogadott 132. számú Egyezmény 11. Cikkével,

ezért azokat – az Abtv. 45. §-ára is tekintettel az Abtv. 43. § (4) bekezdése szerint – a hatálybalépésükre visszamenőleges hatállyal semmisítse meg.

I. A törvény 9. § (1) bekezdése szerint különadó fizetésére kötelezett az állami, önkormányzati, közalapítványi forrásból alapított, fenntartott vagy működési támogatásban részesített más jogi személynél foglalkoztatott magánszemély, ha a különadó alapjául szolgáló jövedelmet szerez.

Az állami, önkormányzati vagy közalapítványi forrásból alapított jogi személy az alapítása óta eltelt időben könnyen kikerülhetett a tágran értelmezett közszférából, különösen a privatizáció eredményeként. Ennek ellenére a törvény akkor is különadóval sújtja a közpénzből alapított gazdasági társaságok munkavállalóit, ha egyébként már régen nincsen állami tulajdonban az adott társaság. Ez pedig oda vezet, hogy a magántulajdonban álló gazdasági társaságok munkavállalói között az állam a szerint tesz különbséget, hogy eredetileg közpénzből történt-e a társaság alapítása. Ez nem tekinthető ésszerű indokon alapuló megkülönböztetésnek, ezért az sérti az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdését.

II. Azokban az esetekben, ahol egy jogviszony megszűnése esetén járó juttatásokat eltérést nem engedő módon jogszabály határozza meg, a munkáltató és a munkavállaló akaratán kívül esik a juttatások meghatározása. Ez a helyzet a közszféra legtöbb jogállási törvénye, így különösen a köztisztviselők, a kormánytisztviselők, az állami vezetők, a közalkalmazottak, illetve a fegyveres állományúak esetében, illetve azokban az esetekben, ahol a Munka Törvénykönyve által biztosított minimális juttatásnál magasabb mértékben nem állapodott meg a munkavállaló és a munkáltató. A törvényben meghatározott mértékű juttatást az Országgyűlés, mint a közérdek és a közerkölcs meghatározására jogosult [21/1996. (V. 17.) AB határozat] jogalkotó szerv határozta meg, így – a jogállási törvényeknek e juttatásokra vonatkozó szabályainak módosítása hiányában – úgy kell tekinteni, hogy azok megfelelnek a közérdeknek és a közerkölcsnek. Ebből a szempontból az Alkotmány 70/I. § (2) bekezdésében szereplő jó erkölcs és a közerkölcs külön normatartalommal rendelkező fogalomnak nem minősíthető. A törvény 9. § (2) bekezdése olyan juttatásokat is a különadó alá von, amelyek az előző bekezdésben kifejtettek szerint nem ütközhetnek jó erkölcsbe, így azokra nem is alkalmazható az Alkotmány 70/I. § (2) bekezdése.

A 61/2006. (XI. 15.) AB határozat szerint „a törvényalkotó az adó jogintézményét kizárólag az Alkotmány 70/I. §-ában meghatározott alkotmányi rendeltetésének megfelelő célra használhatja fel,

az ettől eltérő jogalkotói célokat szolgáló, [a] „kvázi szankciós” céllal biztosító adó az Alkotmány 70/I. §-ába ütközik, s mint ilyen, alkotmányellenes. (...) Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az adó kizárólag addig tekinthető ilyen alkotmányos eszköznek, amíg az alkotmányi rendeltetésének megfelelő célt (arányos közteherviselés) szolgálja, és az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt jövedelmi és vagyoni viszonyokhoz kötöttség keretei között marad.” Ennek a követelménynek a különadó nem felel meg, mivel az adó eszközét nem az adó alkotmányi rendeltetésének, vagyis a közfeladatok ellátása anyagi alapjainak megteremtése, illetve gazdaságpolitikai preferenciák érvényesítésére használja. Az adó nem rendeltetésszerű használata a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményére való tekintettel a 31/1998. (VI. 25.) AB határozat szerint az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének sérelmére is vezet.

Mivel a különadó alapjának meghatározása túlterjeszkedik az Alkotmány 70/I. § (2) bekezdésében meghatározott jó erkölcsbe ütköző juttatásokon, illetve nem felel meg az adó egyéb, az Alkotmány 70/I. § (1) bekezdéséből levezethető egyéb rendeltetésének sem, a törvény 9. § (2) bekezdése ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, valamint 70/I. § (1) és (2) bekezdésével.

III. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az adó mértéke alkotmányellenes, ha „a nyilvánvalóan eltúlzott mérték már minőségi kategóriává, aránytalanná és indokolatlanná válik” [1558/B/1991. AB határozat, 360/B/1996. AB határozat, 108/B/2008. AB határozat]. A törvény 10. §-a szerinti, 98 százalékos adókulcs az adóalapot képező jövedelem szinte teljes egészének elvonását jelenti, vagyis elkobzó, konfiskatórius jellegű, ami az idézett alkotmánybírósági gyakorlatra való tekintettel ellentétes az Alkotmány 70/I. §-ával.

IV. A törvény 11. § (5) és (7) bekezdése, továbbá 133. §-ának a „rendelkezéseit a 2010. január 1-jétől megszerzett, a II. Fejezet hatálya alá tartozó jövedelmekre kell alkalmazni” szövegrésze visszamenőlegesen rendeli alkalmazni a különadó-fizetési kötelezettséget. A II. pontban bemutatottak szerint a különadó alapjául szolgáló jövedelmek nagy részénél a jóerkölcsbe ütközés nem mutatható ki, így azokra az Alkotmány 70/I. § (2) bekezdése nem alkalmazható. Ebben az esetben viszont a támadott rendelkezések ellentétesek az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében elismert jogállamisággal, mivel a jogalanyokra nézve hátrányos módon visszamenőleges hatályú jogalkotást tartalmaznak.

V. A törvény 9. § (2) bekezdése szerint a törvény II. fejezetében szabályozott különadó (a továbbiakban: különadó) alapjába beszámít – a jogviszony megszűnésének évében esedékes szabadság kivételével – a ki nem adott szabadság pénzbeli megváltása is.

A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 134. § (11) bekezdés a) pontja szerint a szabadság kiadására vonatkozó munkavállalói igény a munkaviszony fennállása alatt nem évül el. Ennek megfelelően a különadó akár többévi, ki nem adott szabadság megváltásaként kifizetett jövedelemre is kiterjedhet.

A 2000. évi LXVI. törvénnyel kihirdetett, a fizetett éves szabadságról szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1970. évi 54. ülészakán elfogadott 132. számú Egyezmény 11. Cikke rögzíti, hogy a munkavállalónak munkaviszonya megszűnése esetén biztosítani kell a letöltött szolgálati ideje után járó, de még ki nem vett fizetett szabadságot, vagy szabadságmegváltást. A különadó 98 százalékos mértéke azt eredményezi, hogy adózási eszközökkel a jogviszony megszűnését megelőző években ki nem adott szabadság pénzbeli megváltását szinte teljes egészében elvonja az állam. Tekintettel arra, hogy a közszférában a felmentési idő hosszát és a végkielégítés mértékét tipikusan eltérést nem engedő módon határozzák meg a foglalkoztatási jogszabályok, a különadó alá tartozó jövedelmekre megállapított kétfélmillió forintos adómentes határt egy hosszabb jogviszonnyal rendelkező diplomás köztisztviselő vagy közalkalmazott már a felmentési időre járó juttatással és a végkielégítéssel jellemzően kimeríti, esetükben a szabadságmegváltás egészét 98%-os különadó sújtja.

Mindezzel a törvény kiüresíti a hivatkozott nemzetközi szerződésben biztosított, a ki nem adott szabadság megváltásához való jogot. Ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy a ki nem vett szabadság idejére járó szabadságmegváltást munkajogi eszközökkel, vagy speciálisan, a jogviszony megszűnése esetén alkalmazandó adózási eszközökkel vonja-e el az állam, hiszen a nemzetközi szerződés – a belső jogban választott jogi eszközöktől függetlenül – azt célozza, hogy a

munkavállaló ugyanolyan helyzetbe kerüljön, mint ha szabadságát a foglalkoztatási jogviszony fennállása alatt kiadták volna. Azzal, hogy a törvény a foglalkoztatási jogviszonyok fennállása alatt irányadó köztehershabályoktól eltérő, a szabadságmegváltás lényegében egészét elvonó adókötelezettséget állapít meg, tudatosan és célzottan lehetetlenné teszi a nemzetközi szerződés e céljának elérését.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A közszféra sok tízmilliós végkielégítései joggal váltották ki a polgárok felháborodását. A különadó ugyanakkor a közszféra olyan munkavállalóit is érinti, akik tanárként, orvosként, rendőrként vagy közigazgatási ügyintézőként évtizedeket dolgoztak le a köz szolgálatában, és jogviszonyuk megszűnésekor különböző jogcímeiken összesen – a nemzetközi összehasonlításban kiugrónak semmiképp nem tekinthető – kilenc-tíz havi juttatásban részesülnének. A törvény 9. § (2) bekezdésének, 10. §-ának és ezen rendelkezések visszamenőleges hatályú alkalmazását előíró szabályának megsemmisítésével az Alkotmánybíróság lehetőséget adna az Országgyűlésnek arra, hogy a társadalom igazságérzetét valóban sértő, kiugró juttatásokkal szembeni fellépést tartalmazó törvényt alkosson.

Budapest, 2010. augusztus 25.

Kiss Péter

--

Az indítvány státusa:

Elküldve: 2010. augusztus 25-én

Ab-iktatás száma:

Az Ab döntése:

1268/B/2010. AB határozat